

Ενας τραγικός ποιητικός ήρωας

Από τις εκδόσεις της «Εστίας» κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του γνωστού συγγραφέα Δημήτρη Σταματέλου, με τίτλο: «Ο θάνατος του Καραϊσκάκη συμπτωματικό γεγονός ή οργανωμένη δολοφονία;». Πρόκειται για μια πλάσι και τολμηρή μελέτη όπου η οξυδερκής ματιά του συγγραφέα ανασύρει από τη σιωπή του χρόνου καίρια ιστορικά γεγονότα, για να δημιουργήσει μια διαλεκτική οδυνόμενη αποκάλυψη, αλλά και τραγικής αμφισβήτησης, γύρω από το θάνατο του μεγάλου αγωνιστή του Εθνούς, του Γεωργίου Καραϊσκάκη.

«Τραγικό ποιητικό ήρωα» ονομάζει ο ίδιος ο συγγραφέας τούτη την κορυφαία μορφή του γένους, «είναι μια έκφραση του ελληνικού ιστορικού γίνεσθαι και του ποιητικού μύθου», γράφει. Και θέτει στο βιβλίο του το

τραγικό ερώτημα: «συμπτωματικό γεγονός ή οργανωμένη δολοφονία είναι ο θάνατός του;»

Πρόκειται για ένα κείμενο γεμάτο πάθος. Είναι μαρτυρία συνείδησης οριακής, που τολμά να θέτει ερωτήματα επώδυνα, αμφισβητήσεις που τρομάζουν, που ανατρέπουν, που αιμάσσουν πόνο. Νυστέρι τολμηρό ο λόγος του, φτάνει «στις ανόθευτες πηγές της αλήθειας». Γιατί, «πν αλήθεια πρέπει να την γνωρίζεις από το Εθνός», γράφει. «Πρέπει να τη γνωρίζεις και ο λαός, για να προβληματίζεται σωστά και στην εποχή μας».

Με ευφύια

Με μεγάλη ευφύια και οξυδερκεία ο συγγραφέας απλώνει στο οπτικό του πεδίο όλα τα γεγονότα εκείνα που διαλεκτικά οδηγούν την Ιστορία στη μεγάλη οριακή της στιγμή: Απρίλης 1827, για να σπ-

μαδέουν το θάνατο του κορυφαίου της Επανάστασης. Κι εκεί θέτει με πλήρη έλεγχο και ευθύνη το τραγικό ερώτημα: «Ήταν ο θάνατος του Καραϊσκάκη συμπτωματικό γεγονός ή το αποτέλεσμα μιας καλά οργανωμένης συνωμοσίας με στόχο τη δολοφονία του και γιατί; Ποιοι παράγοντες ελληνικοί και ξένοι, μπορούσαν να συλλάβουν και για ποιους σκοπούς αυτό το καταχθόνιο σχέδιο για τη δολοφονία του Καραϊσκάκη που ήταν η μοναδική εγγύηση, στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, για την απελευθέρωση της Ελλάδας και τη διακαίωση των αγωνιστών;»

Σ' αυτά τα σκληρά ερωτήματα προσπαθεί να δώσει απάντηση στο βιβλίο του αυτό ο Δημήτρης Σταμέ-

της

ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ ΠΟΘΟΥ

λος, χρησιμοποιώντας αυθεντικές μαρτυρίες και ντοκουμέντα με μια επώδυνη αναλυτική της σκέυης.

«Εταθμός»

Σίγουρα, το ερώτημα είναι οδυνηρό. Διανοίγει τεράστια νέα ερωτήματα. Μια διαλεκτική πάθους και πόνου, που αλλάζει το πρίσμα της ιστορικής μας μοίρας. Γιατί τούτος ο μεγάλος ήρωας, «δύο φορές πιο μεγάλος απ' τον Αν-Γιώργη», όπως τον αποκαλούσε ο Θεόφιλος, ήταν μια θεοπική μορφή της Επανάστασης. Και τούτο το βιβλίο «φιλοδοξεί να ρίξει φως σε μια από τις πιο συγκλονιστικές και οριακές στιγμές της», γράφει ο συγγραφέας. Γιατί, πιστεύει πως «το συναρπα-



στικό αυτό γεγονός αποτελεί ένα σταθμό του Νέου Ελληνισμού».

Ο Δ. Σταματέλος

Ο Δημήτρης Σταματέλος ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την ιστορική μελέτη. Το βιβλίο του «Μακρυγιάννης», το χρονικό μιας εποποιίας, είναι μια μυθιστορηματική βιογραφία γεμάτη πάθος και εμπνευσμένη ανάπλαση μιας πραγματικότητας κατακτημένης από το μύθο. Ο «Κατσαντώνης», στις ιστορικές διαστάσεις του θρύλου του, είναι μια ιστορική μονογραφία, όπου η περιφάνεια, η λεβεντιά, η παλικαριά της ελληνικής γυχής παίρνουν πλατύτερες διαστάσεις μ' ένα λόγο χυμώδη, ποιητικό, ρωμαλέο. Παρεμβάλλονται τα δοκιμακά του έργου «Νεοέλληνες», «Ρουμελιώτικη πεζογραφία», «Νεοελληνική Λαϊκή Τέχνη», κ.ά.

Ανάμεσά τους ξεχωρίζει «Η μάνα στην ορεινή Ρούμελη», ένα βιβλίο που εμένα ιδιαίτερα με συγκίνησε.

Ενα βιβλίο γραμμένο με δέρμη, με πόνο, με αγάπη για τη βασανισμένη και περήφανη ρουμελιώτισσα μάνα. Πολλή ποίηση και πολύ μυθικισμό κλείνουν οι σελίδες εκείνες που περιγράφουν τη μάνα της ορεινής Ρούμελης με το τραχύ από τον κάματο πρόσωπο και τη γενναία γυχή. Με την απάρνηση και τη σιωπηλή θυσία. Τη Μάνα — Σύμβολο, τη Μάνα — Θρύλο, τη Μάνα την αγωνιζόμενη να κρατήσει όρθιες τις αξίες της ζωής, αυτές τις αξίες που της διασώζονται μ' ένα αλάνθαστο ένοστιμο, με μια βαθιά διαίσθηση, με μια σοφία αναλλοίωτη από τους κίβδηλους καιρούς.

Με ευαισθησία

Κι ο Σταματέλος έγραψε τούτο το βιβλίο με τόση ευαισθησία και ποίηση. Εδωσε το δρόμο της, τη γέννα, τον κάματο, την αρχοντιά της, την τμή της, τη χαρά και το χρέος της ασκητικής ζωής της, την καρτερία της. Ενα βιβλίο αφιερωμένο στη δική του Ρουμελιώτισσα μάνα. «Δοξαστικό στη Ρουμελιώτισσα μάνα των βουνών μας είναι η σύντομη περιδιάβαση σε ορισμένα χαρακτηριστικά γεγονότα που καλύπτουν μια περίοδο βασικά πέντε αιώνων, των τελευταίων, από τα χρόνια της τουρκικής σκλαβιάς ως το πρώτο μισό του αιώνα μας. Δοξαστικό δε γίνεται από μας η παρουσίασή της, η ίδια με την καρδιά και την γυχή της το υγώνει στις πιο υψηλές βουνοκορφές της Ρούμελης», γράφει.